

บทที่ 4

สินค้าคงเหลือ – การตีมูลค่าด้วยวิธีราคาทุน

ความหมายของสินค้าคงเหลือ

จากคำนิยามในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้

1. ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ
2. อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้สินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย หรือ
3. อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือให้บริการ

จากคำนิยาม ลักษณะแรกจะตรงกับสินค้าคงเหลือของธุรกิจซื้อและขายไปหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม (Merchandising business) ส่วนลักษณะที่สองและสามจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจผลิตสินค้า (Manufacturing business) ส่วนธุรกิจบริการ (Service) ไม่มีสินค้าไว้เพื่อขาย แต่อาจมีวัสดุไว้ใช้ในการให้บริการ ซึ่งตรงกับคำนิยามลักษณะที่สาม วัสดุประกอบการให้บริการจึงจัดเป็นรายการสินค้าคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการที่ควรรวมเป็นสินค้าคงเหลือ

1. สินค้าระหว่างทาง (Goods in Transit)
2. สินค้าฝากขาย (Consigned Goods)
3. สินค้าที่ขายโดยมีเงื่อนไขการซื้อกลับคืนในราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (Sales with Buyback Agreement)
4. สินค้าที่ขายโดยมีความเป็นไปได้ในการรับคืนที่สูง (Sales with Rates of Return)
5. สินค้าที่ขายตามสัญญาผ่อนชำระ (Goods on Installment)

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลืออาจบันทึกบัญชีได้ 2 วิธี คือ

1. ระบบบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง (perpetual inventory system)
2. ระบบบันทึกสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด (periodic inventory system)

การตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุน

การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามวิธีราคาทุน มีวิธีที่ใช้กันทั่วไปดังนี้

1. วิธีราคาเจาะจง (specific identification)
2. วิธีถัวเฉลี่ย (average cost)
3. วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (First-in, first-Out หรือ FIFO)
- X 4. วิธีเข้าหลัง-ออกก่อน (Last-in, First-Out หรือ LIFO)